

Villreinnemnda for Rondane og Sørnkletten

PROTOKOLL MØTE 2/2023: Styremøte

Teams, onsdag 1. februar kl. 16.30-18.00.

2023/6 REGIONAL PLAN FOR KLIMA, ENERGI OG MILJØ

SAKSOPPLYSNINGER

Innlandet fylkeskommune har sendt forslag til regional plan for klima, energi og miljø på høring. Regional plan for klima, energi og miljø er en av tre regionale planer i Innlandet som skal utarbeides i tråd med Innlandsstrategien 2020–2024 sine føringer. Planforslaget kan lastes ned fra: <https://innlandetfylke.no/tjenester/plan-statistikk-og-folkehelse/regionale-planer/regional-plan-for-klima-energi-og-miljo-horing/>

Kunnskapsgrunnlaget

Det er utarbeidet et eget kunnskapsgrunnlag for regionalplanen (<https://innlandetfylke.no/f/p1/ia7572dcd-e031-4f4e-9088-23660c1aa359/kunnskapsgrunnlag-for-horingsforslag-til-regional-plan-for-klima-energi-og-miljo.pdf>).

Det vises i dette kunnskapsgrunnlaget til at Innlandet fylke har et spesielt ansvar for villreinen, (s. 36). Villreinen omtales også under arealregnskap (s. 13)

Regionalplanen

Innledningsvis vises det til at:

Regional plan for klima, energi og miljø skal utforme, konkretisere og koordinere en offensiv klima- og miljøpolitikk for Innlandet. Klima- og miljøhensyn skal veie tungt i alle samfunnsspørsmål, men skal tilpasses at vi lever i by og bygd.

Det vises også til at mange økosystemer i Innlandet under press, inkludert villreinens leveområder, og at Innlandet har helt eller delvis fire av de nasjonale villreinområdene innenfor sine fylkesgrenser.

Det er utarbeidet egne hovedmål for klima, energi og miljø. For miljø er det satt følgende målsettinger:

Innlandet tar vare på miljø, kulturmiljø og naturmangfold gjennom bærekraftig forvaltning.

-Utviklingen i Innlandet foregår med minst mulig nedbygging, fragmentering og ødelegging av natur- og jordbruksområder og kulturmiljø.

-I Innlandet har vi robuste økosystemer som sikrer økosystemtjenester for kommende generasjoner.

-Innlandet har stanset tapet av viktige arter og naturtyper, og begrenset utbredelsen og spredningen av skadelige fremmede arter.

Det er videre utpekt seks satsingsområder:

1. Innovasjon og næringsutvikling for grønn omstilling i Innlandet

2. Arealbruk
3. Redusere klimagassutslipp
4. Klimatilpasning
5. Natur- og kulturmiljø og naturmangfold
6. Omstilling til – og bruk av fornybar energi

For arealbruk er det satt opp følgende mål:

1. Vi arbeider for at det både på regionalt og kommunalt nivå utarbeides og tas i bruk et arealregnskap, og naturregnskap når grunnlaget for dette er på plass.
2. Vi bør i større grad vurdere å gjenbruke og fortette eksisterende bebygde arealer, fremfor å ta i bruk ubebygde arealer.
3. Utbyggingsmønstre og transportbehov må ses i sammenheng. Gjennom samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging begrenses transportbehovet og det legges til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. Tettsted- og byutvikling skjer med god kvalitet, der vi ivaretar hensyn til uteområder, eksisterende bygningsmiljøer, lysforhold og miljøkvalitet. Samtidig ivaretar vi de bostedskvaliteter som god plass og spredt bosetning gir.
4. For å tilpasse samfunnet til klimaendringene må vi benytte oppdatert kunnskap, og ta hensyn til disse konsekvensene i arealforvaltningen. Naturbaserte løsninger skal prioriteres.
5. Utbygging av fornybar energi vurderes opp mot en bærekraftig forvaltning hvor verdien av natur og produktive landbruksområder og kulturmiljø vektles høyt.
6. Fritidsboliger bør fortrinnsvis lokaliseres i tilknytning til eksisterende strukturer som serviceområder, transportårer og annen infrastruktur. Da blir fritidsbeboerne mindre avhengig av bil ved reise og opphold, og naturtapet, energibruken og klimagassutslippene reduseres.
7. I Innlandet anbefales det at det kommunalt eller interkommunalt blir definert en langsiktig utbyggingsgrense mot fjell og utmark. Dette må være lokalt forankret.
8. Vi følger opp den nasjonale jordvernstrategien. Omdisponering av dyrka jord skal være under 10 % av nasjonalt mål. Med dagens jordvernmål (2022) tilsvarer dette under 300 dekar årlig omdisponering i Innlandet.

For «Natur- og kulturmiljø og naturmangfold» er det satt opp følgende mål:

1. Vi ivaretar naturlige bestander av arter, sikrer genetisk mangfold og ivaretar arters leveområder og viktige økologiske funksjonsområder på land og i vann.
2. Vi ivaretar karbonrike arealer, som skog, myr- og våtmarksområder, for å bevare leveområder, og opprettholde lagring og opptak av klimagasser. Vi legger til rette for restaurering av allerede ødelagte områder.
3. Vi bruker kunnskap om kulturmiljøer for å sikre kulturhistoriske kvaliteter og naturverdier i landskapene, og for å bidra til opplevelsen av dem.
4. Vi bidrar til vern av natur og landskap for å ivareta sårbare arter og naturtyper, og verner skog i Innlandet i tråd med nasjonale målsettinger. Lokalpolitiske avveininger, lokal forståelse og aksept for og forankring av vernet, skal ligge til grunn.
5. Vi har ikke forurensing som skader helse eller miljø på land eller i vann, og vi begrenser mengden lys- og støyforurensing.

Det er også utarbeidet et forslag til handlingsprogram <https://innlandetfylke.no/tjenester/plan-statistikk-og-folkehelse/regionale-planer/regional-plan-for-klima-energi-og-miljo-horing/handlingsprogram/>

Mange av tiltakene består i styrking av kunnskapsgrunnlaget, veiledere (eks. hyttebygging), utredninger og stimulerings tiltak.

Villreinnemndas uttale til planprogrammet

Villreinnemnda behandlet forslag til planprogram Regional plan for klima energi og miljø i 2021 (sak 2021/28), og spilte da inn følgende punkter:

- Innlandet har et svært stort internasjonalt ansvar for å ivareta den siste europeiske villreinen.
- Presset på villreinens arealer er stort.
- Kvalitetsnormen for villrein blir et viktig premiss for bruken av fjellområdene.
- Innlandet må øke kompetansen på besøksforvaltning.

VURDERING

I plandokumentet vises det innledningsvis til at «*Regional plan skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen. (jfr. Plan- og bygningslovens § 8-2).Den regionale planen kan ses på som en utviklingsavtale mellom staten, fylkeskommunen og kommunene, der den langsiktige retningen for samfunnsutviklingen innenfor det aktuelle temaet blir pekt ut. Planen vil dermed gi føringer for hvordan aktørene skal opptre overfor næringsliv, organisasjoner og andre*».

Skal planen bli retningsgivende er det behov for at planen blir mer konkret. Å utarbeide et arealregnskap vil f.eks. være et godt redskap for å registrere utviklingen av areal, men dette må følges av konkrete mål, dersom planen skal bli retningsgivende for kommunenes aktivitet. For jordvern er det satt opp et slikt konkret mål; Omdisponering av dyrka jord skal være under 10 % av nasjonalt mål. Slike konkrete mål trengs også for andre områder.

For f.eks. hyttebygging er eneste foreslåtte tiltak å utarbeide en veileder for utbygging av fritidsbebyggelse i Innlandet. For landets største hyttefylke savner vi f.eks. en vurdering av framtidig utbyggingsmønster, og hvor det *ikke* bør bygges flere hytter framover.

Likedan anbefales det at det kommunalt eller interkommunalt blir definert en langsiktig utbyggingsgrense mot fjell og utmark, men det foreslås ikke tiltak for å gjennomføre dette.

Fylkeskommunen er planeier for regional plan Ottadalen, Dovrefjell og Rondane-Sølnkletten. Hvordan disse planen er tenkt videreført/revidert, er ikke nevnt, til tross for at dette er viktige verktøy for å styre arealbruken i de nasjonale villreinområdene. Når tiltaksplanene for de nasjonale villreinområdene som ble vurdert å ha dårlig kvalitet etter kvalitetsnormen for villrein er ferdige, er det viktig at tilrådingene innarbeides i handlingsplanen for regionalplanene.

Vedtaket om å sende planen på høring ble gjort før den FNs globale naturavtale ble undertegnet, slik at omtale av den nye avtalen ikke er inkludert i plandokumentene. Vi regner med at omtale av avtalen vil bli inkludert i et revidert planutkast.

Antall nasjonale villreinområder med areal i Innlandet er forøvrig ikke fire, men seks: Reinheimen-Breheimen, Snøhetta, Knutshø, Rondane, Sølnkletten og Forollhogna (se <https://www.villrein.no/om-villreinomrdene>)

FORSLAG TIL VEDTAK

Det er positivt at fylkeskommunen fokuserer på klima, energi og miljø gjennom en egen regionalplan. For at planen skal bidra til bedring i tilstanden for natur generelt og villrein spesielt, kreves imidlertid en plan med klarere mål:

- Det må tydeliggjøres hvordan de regionale planene for Ottadalen, Dovrefjell og Rondane-Sølnkletten er tenkt videreført. Når tiltaksplanene for de nasjonale villreinområdene som ble vurdert å ha dårlig kvalitet etter kvalitetsnormen for villrein er ferdige, er det viktig at tilrådingene innarbeides i handlingsplanen for regionalplanene.
- Videre utbyggingsmønster for fritidshus i Innlandet fylke bør vurderes, og områder hvor det *ikke* bør skje ytterligere utbygging bør utpekes.
- Tiltak for å fastsette en langsiktig utbyggingsgrense mot fjell og utmark bør konkretiseres.

STYRETS BEHANDLING

Å fastsette rammer for videre utbygging av hytter er viktig. Målene for hyttebygging må konkretiseres. Planen foreslår å konsentrere videre bygging til de områdene som allerede er utbygd. I forhold til villrein er imidlertid hyttebyggingen i flere av disse områdene allerede for stor.

VEDTAK

Det er positivt at fylkeskommunen fokuserer på klima, energi og miljø gjennom en egen regionalplan. For at planen skal bidra til bedring i tilstanden for natur generelt og villrein spesielt, kreves imidlertid en plan med klarere mål:

- Det må tydeliggjøres hvordan de regionale planene for Ottadalen, Dovrefjell og Rondane-Sølnkletten er tenkt videreført. Når tiltaksplanene for de nasjonale villreinområdene som ble vurdert å ha dårlig kvalitet etter kvalitetsnormen for villrein er ferdige, er det viktig at tilrådingene innarbeides i handlingsplanen for regionalplanene.
- Videre utbyggingsmønster for fritidshus i Innlandet fylke bør vurderes, og områder hvor det *ikke* bør skje ytterligere utbygging bør utpekes.
- Tiltak for å fastsette en langsiktig utbyggingsgrense mot fjell og utmark bør konkretiseres.